

İstanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi

The Journal of Information and Documentation Studies

Sayı/Number: 5, Sayfa/Pages: 29-38, İstanbul, Bahar/Spring 2016

Basılı Nüsha ISSN: 1307-6655

Elektronik Nüsha ISSN: 2148-8975

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE KANADA'DAKİ EFEMERA KOLEKSİYONLARININ TANIMLANMASI: ÜST VERİLER IŞIĞINDA BİR İNCELEME

Describing Ephemera Collections in United States of America and Canada:
Survey in the Light of Metadatas

Özhan SAĞLIK

İstanbul Üniversitesi, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı
ozhan.saglik@istanbul.edu.tr

Alındığı tarih: 18.06.2016; Kabul tarihi: 26.12.2016

Öz

Ephemera, son yıllarda araştırmacıların önemini kavradığı araştırma kaynaklarından. Araştırma kaynaklarının erişilebilir olması için tanımlanmaları gereklidir. Ephemera pek çok ülkede kullanılsa da Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Kanada'da efemeradan sıklıkla yararlanılmaktadır. Çalışmada ABD ve Kanada'da efemeranın tanımlanmasında hangi üst veriler kullanılıyor sorusu araştırılmaktadır. "ABD ve Kanada'daki efemera tanımlamalarında yeteri kadar birliktelik bulunmamaktadır" hipotezi benimsenmiştir. Ephemera tanımlamalarının genel seyrini ortaya koymak için belirgin bir alt tür seçilerek hareket edilmemiştir. Dermesi bir milyondan fazla olan kütüphaneler örneklem olarak seçilip, Kanada'dan 2, ABD'den 7 kurumun efemeranın tanımlanmasında kullandıkları üst veriler incelenmiştir. Bu kurumlar, halk, üniversite, özel konu ve milli kütüphaneler arasından seçilmiştir. Çalışma, efemeranın tanımlanmasında kullanılan üst verileri değerlendirmektedir. Araştırma sonucunda, incelenen kurumlardaki efemera tanımlamalarında bir birlikteliğin bulunmadığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Ephemera, üst veriler, tanımlama.

Abstract

Ephemeras are one of the research resources which value's have been conceived in recent years by the researchers. Describing research resources is necessary to make them accessible. Even ephemeras have been used in most of countries, it has been benefited from ephemeras in United States of America (USA) and Canada frequently. Which metadatas are being used for describing ephemeras in USA and Canada question has been researched in the study. Ephemeras descriptions have not been in association sufficiently in USA and Canada has been adopted as a hypothesis. Specific subtype has not been selected for presenting the general course of the efemera definitions. Libraries that more than one million collection have been selected as sample, used metadatas for describing ephemeras of 2 institutions from Canada and 7 from USA have been surveyed. These institutions are selected from public, university, special and national libraries. Study has been evaluating the metadatas used for describing ephemeras. Consequently, descriptions of ephemeras in the surveyed institutions have not been in association.

Keywords: Ephemera, metadata, description.

Giriş

Efemera, son zamanlarda bilimsel araştırmalarda kullanılan kaynaklar arasında yer almaktadır. Kitap, süreli yayın gibi araştırmacılar tarafından çok uzun süredir kullanılan kaynakların tanımlanmasında büyük oranda bir görüş birliği mevcutken, efemeranın tanımında aynı görüş birliğine şahit olunamamaktadır. Efemeranın tanımı üzerine tartışmalar için Şekibe Nihal Somer ve İshak Keskin'in 2012'de yayınladıkları kapsamlı çalışma önemlidir (Keskin ve Somer, 2012). Söz konusu çalışmada tanımlar üzerine yapılan tartışmalar etraflıca belirtildikten sonra, efemera şöyle tanımlanmıştır: "Çok sayıda baskısı yapılan ve dağıtılan ancak kitap, broşür ve dergi gibi malzemenin dışında kalan, özel bir zamanda ve özgün bir amaç için üretilen, acil bir kurumsal eylemi gerektirmeyen, dosya bağı kopartıldığı ya da olmadığı için parça halinde derlenen ve sonradan oluşturulmuş bir koleksiyon içine yerleştirilebilen, standart arşiv sınıflandırma ilkeleri uygulan(a)mayan, yararlılığı değişken olan, birincil ve ikincil kaynak niteliği taşıyan, gerçek değeri zamanla anlaşılan yazılı, basılı, resimli ve elektronik materyaldir."

Yukarıdaki tanıma efemeranın kullanım süresi bittikten sonra efemera olma özelliğine sahip olduğu eklenebilir (Moses, 2005, s. 149). Araştırmamızda efemera tanımlarına yeni bir katkı yapılmayacağı için Somer ve Keskin'in çalışmasındaki tanım tartışmaları ayrıca değerlendirilmeyecektir. Fakat literatürde yeteri kadar bahsinin geçmediği görülen bir hususu ifade etmek mümkün görünmektedir. Efemera, koleksiyonerler tarafından 16. yüzyılda sahadan toplanmış, 20. yüzyıldan itibaren de kütüphane ve arşivlerde derlenmiştir. Kütüphane ve arşivlerde efemera derleyen ülkelerin başında ABD, Avustralya ve Kanada gibi devletler gelmektedir. Adı geçen devletlerin ortak özelliklerinden biri siyasi birliklerini tam olarak 19. ve

20. yüzyılda tesis etmeleridir. Köklü devlet geçmişi bulunan Türkiye, İngiltere, Fransa gibi ülkelerde ise efemera derleyen arşiv ve kütüphanelerin siyasi birliğini geç tamamlayan ABD, Avustralya ve Kanada gibi ülkelere göre daha sınırlı olduğu gözlenmektedir. Türkiye, İngiltere, Fransa gibi ülkelerde yapılan bilimsel araştırmalarda arşiv belgelerinin efemeraya göre daha sık kullanıldığı bilinmektedir. Bu durum, ülkelerin sahip oldukları devlet gelenekleriyle efemera derlenmesi üzerindeki ilişki açısından değerlendirildiğinde tabii görülmektedir.

Devletlerin belirli bir konuda kendisini meşru göstermeleri için tarihi belgeler bir araç olup, güçlü bir şekilde varlıklarını sürdürmesine katkıda bulunmaktadır (Burke, 2012, s. 115). ABD, Avustralya, Kanada gibi köklü bir siyasi geçmişi bulunmayan devletlerin yüzyıllar öncesine ait yeteri kadar tarihi belgeye sahip olmadığı göz önüne alındığında efemera toplamaya önem vermeleri makul görülebilir. Söz konusu ülkelerin tarihi belgeler yerine güncel belgelerin yönetimi konusunda başarılı çalışmalar gerçekleştirmesini de bu durumla ilişkilendirmek mümkündür (Shepherd, 2009, s. 9-18). Bununla birlikte, arşiv belgelerinin arşive intikal sürecini göz önüne getirmek de efemeranın 20. yüzyılda kurulan devletler tarafından neden daha çok araştırmaya malzemesi olduğu hakkında güçlü bir fikir verebilir.

Arşiv belgeleri, önce kurumlarında güncel olarak kullanılır, güncel kullanım süreleri bittikten sonra arşivlere devredilir. Arşiv belgelerinin devlet teşkilatı çok uzun süreden beri var olan ülkelerde hacimli olması beklenen bir durumdur. Bu ülkelerin efemera gibi kurumsal bir faaliyet için üretildiği tespit edilemeyen, fonksiyon ilişkisi ve dosya bütünlüğü kurulamayan belgeler üzerine yeteri kadar eğilmesinin makul görülebilir. Efemera, güncel kurumsal ve kişisel kullanım süresi biterek arşive intikal edilen belgeler gibi olmayıp, sahadan toplanarak derlenen belgelerdir. Kurumsal faaliyetler sonucunda üretildikleri tespit edilememekte, tespit edilse de dosya bütünlüğü kurulamamakta veya fonksiyon ilişkisi mevcut olmamaktadır. Bu durum göz önüne alındığında, ABD, Avustralya ve Kanada gibi siyasi birliğini tam olarak 20. yüzyılda tesis etmiş ülkelerin sahadan efemera toplamaya odaklanmasını tabii değerlendirmek mümkündür (Keskin, 2015).

Efemeranın derlenmesi noktasında önemli çalışmaları bulunan ülkelerde, bu çalışmaların yasayla teminat altına alındığı da görülmektedir. ABD'deki yasalara bakıldığında Kongre Kütüphanesine Amerikan tarihi ile ilgili efemera niteliğindeki belgeleri derleyip araştırma yapmasına olanak veren bir yasanın çıkarıldığı görülmektedir (Civil Rights History Project Act of 2006, 2006). Kanada'da ise efemerayı derleyecek kurum belirtilmese de efemeranın ülkenin kültürel mirası olarak benimsendiği ve koruma altına alındığı gözlenmektedir (Canadian Cultural Property Export Control List, 2016).

Efemera dışındaki kitap, süreli yayın, arşiv malzemesi gibi kaynakların tanımlanması hususunda kurumların pek çok ortak üst verileri kullandığı bilinmektedir. Efemeranın tanımlanması noktasında ise kullanılabilir temel üst verilerin hazırlandığı görülememektedir. Literatür incelendiğinde çeşitli ülkelerde yapılan dijitalleştirme ve kataloglama çalışmaları sırasında bu eksikliğin hissedildiği gözlenmektedir. Efemeranın hangi üst verilere göre tanımlanabileceğini inceleyen çalışmalar bulunmaktadır (Copeland vd., 2006; Wilson ve Dowell, 2003). Fakat bu çalışmalar, mevcut tanımlamaların kapsamı ve yeterliliğini tartışmamakta, yeni bir tanımlama alanı önermemektedir. Efemeradan yararlanılması diğer kaynaklardan yararlanmaya göre daha sonra yaygınlaşmıştır. Bu nedenle, efemeranın tanımlanmasında

bir birliktelik kurup kurulmadığı araştırılması gerekli bir husus olarak kabul edilmektedir. İşbu gereklilik nedeniyle, çalışmada ABD ve Kanada'daki arşiv ve kütüphanelerde bulunan efemera koleksiyonlarındaki tanımlama üst verileri incelenecektir.

1. Yöntem

ABD ve Kanada'daki kütüphanelerle ilgili bilgiler American Library Directory'de (Amerikan Kütüphaneler Dizini) yer almaktadır (American Library Directory, 2016). Bu dizinde kütüphanelerle ilgili derme, bir yıldaki ortalama kullanıcı, ödünç verme sayısı gibi bilgiler bulunmaktadır. Dermesi bir milyondan fazla olan kütüphaneler içerisinde efemeraya¹ sahip olup, bu efemerayı açık erişimde yayınlayan kütüphaneler örneklem olarak seçilmiştir. Çünkü derme sayısı bir milyondan fazla olan kütüphanelerin ciddi efemera koleksiyonlarına sahip olduğu tespit edilmiştir. ABD ve Kanada'daki efemera koleksiyonu bulunduran kütüphaneleri yerinde ziyaret etmek bu çalışma kapsamında mümkün olmadığı için, efemera koleksiyonlarını açık erişimde yayınlayan kütüphaneler örneklem olarak seçilmiştir. Örneklem, üniversite, halk ve konu kütüphaneleriyle ABD ve Kanada'nın milli kütüphanelerinden oluşturulmuştur. Bu tercihin nedeni, birbirinden farklı işlevlerle hareket eden bu kütüphanelerin tanımlama biçimlerinde görülebilecek olası çeşitlilikleri ortaya koymaktır. Üniversite kütüphanelerinde diğer kütüphane türlerine göre daha fazla efemera bulunması sebebiyle diğer kütüphane türlerinden iki örnek, üniversite kütüphanelerinden ise üç örnek seçilmiştir. Örneklem dâhil edilen kütüphaneler şöyledir:

1. Harvard Üniversitesi.
2. California Üniversitesi.
3. Princeton Üniversitesi.
4. Oakland Halk Kütüphanesi.
5. Toronto Halk Kütüphanesi.
6. Wisconsin Tarih Cemiyeti Kütüphanesi.
7. Getty Araştırma Enstitüsü Kütüphanesi.
8. Amerika Kongre Kütüphanesi.
9. Kanada Milli Kütüphanesi.

Efemeranın incelendiği kütüphanelerin kataloglarında “ephemera(s)” anahtar kelimesi ile taramalar yapılmıştır. Karşılaşılan sonuçlar 100'den fazla ise en az yüzde 10'u incelenmiş, 100'den az ise tamamı değerlendirilmiştir.

¹ Örneklem kapsamındaki kütüphanelerin efemera tanımlamalarında kullandıkları üst veriler incelenirken, çalışmamızda belirtilen “ çok sayıda baskısı yapılan ve dağıtılan ancak kitap, broşür ve dergi gibi malzemenin dışında kalan, özel bir zamanda ve özgün bir amaç için üretilen, acil bir kurumsal eylemi gerektirmeyen, dosya bağı kopartıldığı ya da olmadığı için parça halinde derlenen ve sonradan oluşturulmuş bir koleksiyon içine yerleştirilebilen, standart arşiv sınıflandırma ilkeleri uygulan(a)mayan, yararlılığı değişken olan, birincil ve ikincil kaynak niteliği taşıyan, gerçek değeri zamanla anlaşılan ya-

zılı, basılı, resimli ve elektronik materyal” efemera tanımına uygunluğuna göre hareket edilmemiştir.

2. Bulgular

2.1. Harvard Üniversitesi

Harvard Üniversitesinin kataloğunda efemera anahtar kelimesiyle tarama yapıldığında açık erişimde sadece bir koleksiyonun bulunduğu görülmüştür. Kütüphane, bu koleksiyonu Advertising Ephemera Collection (Reklamcılık Efemera Koleksiyonu) olarak adlandırmıştır. Bu koleksiyon içerisinde farklı serilerin bulunduğu görülmektedir. Bu serilerden ticaret kartları ve yelkenli kartlar açık erişimde bulunmaktadır. Ticaret kartları 1202, yelkenli kartlar ise 269 kaydı içermektedir (Harvard University, 2016a). Ticaret kartlarına ait bazı tanımlamalarda fotoğrafın tekniği belirtilmekte, bazılarında ise belirtilmemektedir. Bununla birlikte, yelkenli kartlara ait bazı tanımlamalarda efemera'nın konu edindiği kişi ya da konuların bazı tanımlamalarda kullanıldığı bazı tanımlamalarda ise kullanılmadığı görülmektedir (Harvard University, 2016b). Her iki seride de telif hakkının belirtilmediği tanımlamaların varlığı tespit edilmiştir. Bu farklılıklara rağmen tanımlamalarda kullanılan üst veriler şöyle belirtilebilir: Başlık, tür, üretici, tarih, tanımlama, boyut, malzemenin konusu, konu başlığı, kullanılan teknik, telif hakkı, kullanım kısıtlamaları, bulunduğu yer, referans numarası.

2.2. California Üniversitesi

California Üniversitesinin kataloğunda yapılan taramalarda açık erişimde iki koleksiyonun bulunduğu görülmüştür. Bunlardan biri İspanya İç Savaşı Komünist Efemerası, diğeri ise Latin Amerika Siyasal Kampanyalar Efemera Koleksiyonu olarak adlandırılmıştır (California Üniversitesi, 2016a; California Üniversitesi, 2016b). İspanya İç Savaşı ile ilgili efemera olarak adlandırılan koleksiyon İspanya Komünist Partisinin oluşturduğu broşür, afiş gibi belgelerden teşekkül etmektedir (California Üniversitesi, 2016a). Bununla birlikte, Latin Amerika Siyasal Kampanyalarıyla İlgili Efemera olarak adlandırılan koleksiyon Latin Amerika'daki çeşitli siyasi partiler tarafından üretilmiştir (California Üniversitesi, 2016b). İspanya İç Savaşı ile ilgili koleksiyon 129, Latin Amerika siyasal seçimleriyle ilgili koleksiyon ise 722 kayıttan oluşmaktadır. İspanya İç Savaşı ile ilgili koleksiyon İspanyolca olduğu için tanımlamalarda metinlerin İngilizce çevirisi de yer almaktadır (California Üniversitesi, 2016a). Bununla birlikte, Latin Amerika siyasal kampanyalarıyla ilgili kayıtlarda malzemenin hangi ülke ile ilgili olduğu da belirtilmektedir (California Üniversitesi, 2016b). Bu iki koleksiyona ait bazı kayıtlarda ise malzemenin türünün belirtildiği de görülmektedir (California Üniversitesi, 2016c; California Üniversitesi, 2016d). Söz konusu istisnalar hariç tutulduğunda tanımlamalarda karşılaşılan üst veriler şöyle belirtilebilir: Koleksiyon adı, üretici, tarih aralığı, fiziksel ölçüler, format, konu başlığı, tür, dil, telif hakkı, malzemeyi erişime sunan birim ve bulunduğu yer.

2.3. Princeton Üniversitesi

Princeton Üniversitesinde Latin Amerika ve Karayipler Efemera Koleksiyonu 7 bin 499 görüntülük bir dermeye sahiptir (Princeton University, 2016a). Bu koleksiyonların tanımlanmasında kullanılan üst veriler şöyle belirtilebilir (Princeton University, 2016b): Oluşturan, olduğu ülke, yayınlayan, yıl, tür, sayfa, boyut, coğrafi konu, kategori, konular, dil, yer numarası, kullanım hakkı.

2.4. Oakland Halk Kütüphanesi

Oakland Halk Kütüphanesinin efemera olarak tanımlanan malzemelerinden 41 adet fotoğraf açık erişimde bulunmaktadır (Online Archive of California, 2016a). Kütüphanenin efemera olarak adlandırdığı malzemeler için kullandığı üst veriler değerlendirilmiştir. Tanımlamada kullanılan üst veriler şöyle belirtilebilir: Başlık, oluşturan, konu, tanımlama, yayınlayan, katkı veren, tarih, tür, biçim, tanımlayıcı, kaynak, dil, ilgi, kapsam, haklar. Ayrıca, dijital görüntüler için çözünürlük, sıkıştırma türü, en ve boy ölçüleri gibi özelliklerin belirtilmesi dikkat çekmektedir (Oakland Halk Kütüphanesi, 2016).

2.5. Toronto Halk Kütüphanesi

Toronto Halk Kütüphanesinde 940 adet efemeranın dijitalleştirilerek açık erişime sunulmuştur (Toronto Halk Kütüphanesi, 2016). Efemeranın tanımlanmasında kullanılan üst veriler şöyle belirtilebilir: Başlık, tür, boyut, tarih, haklar ve kısıtlar, katkı sağlayan (oluşturan/yayınlayan), depo konumu ve referans numarası. Bazı kayıtlarda ise katkı sağlayan kısmının da yer almadığı görülmektedir.

2.6. Wisconsin Tarih Cemiyeti Kütüphanesi

Wisconsin Tarih Cemiyetinin Kütüphanesinde 315 adet efemeranın dijitalleştirildiği görülmektedir (Wisconsin Tarih Cemiyeti, 2016). Tarih Cemiyeti Kütüphanesinin efemera olarak adlandırdığı malzemeler için kullandığı üst veriler değerlendirilmiştir. Tanımlamada kullanılan üst veriler şöyle belirtilebilir: Başlık, tanım, görüntü referans numarası, oluşturulduğu tarih, oluşturan, şehir, semt, eyalet, koleksiyon adı, tür, orijinal biçim, malzemenin referans numarası, malzemenin boyutu, konu başlıkları, haklar ve kısıtlamalar.

2.7. Getty Araştırma Enstitüsü Kütüphanesi

Getty Araştırma Enstitüsünün Kütüphanesi, 392 adet efemerayı dijitalleştirilerek açık erişime sunmuştur (Getty Araştırma Enstitüsü, 2016). Efemera olarak adlandırılan malzemelerin tanımlanmasında kullanılan üst veriler şöyle belirtilebilir: Başlık, oluşturan, oluşturulduğu tarih, fiziksel tanımlama, öz, notlar, tür, konu başlığı, biçim, kapsam, referans numarası, ait olduğu koleksiyon, kullanım kısıtlamaları, ilgi.

2.8. Kongre Kütüphanesi

ABD'nin milli kütüphanesi olan Kongre Kütüphanesinde açık erişimde sunulmuş ve efemera olarak sınıflandırılan üç koleksiyon bulunmaktadır. Bu üç koleksiyondan birinde binden fazla efemera bulunmaktadır (Kongre Kütüphanesi [LOC], 2016). Liljenquist Ailesinin topladığı Amerikan Sivil Savaşı Dönemine ait binden fazla fotoğraf açık erişimde sunulmuştur (LOC, 2016b). Tanımlamaların şu üst verilerle yapıldığı görülmüştür. Başlık, tarih, konu başlıkları, türe ait başlıklar, notlar, tür ve boyut, yer numarası, ait olduğu koleksiyon, saklandığı depo, dijital referans numarası, Kongre Kütüphanesi referans numarası, çoğaltma kodu, kullanım ve erişim kısıtlamaları, çevrimiçindeki türü, katalog bağlantısı, diğer üst veri biçimleri, erişim hakları, atıf örnekleri.

Tanımlamaların oldukça kapsamlı bir şekilde yapıldığı görülmektedir. Notlar alanında, malzemeye ait başlığın kim tarafından verildiği, dijitalleştirilenin kim tarafından yapıldığı, malzemenin türüne ait bilgiler, malzemenin ait olduğu koleksiyonla ilişkisi, satın alma ya da bağış olup olmadığı, daha önce herhangi bir sergide yer alıp yer almadığı gibi bilgiler verilmiştir.

2.9. Kanada Milli Kütüphanesi ve Arşivi

Kanada Milli Kütüphanesi ve Arşivinde 24 adet efemeranın açık erişimde sunulduğu görülmektedir (Kanada Milli Kütüphanesi ve Arşivi, 2016). 23 efemeranın tanımlanmasında kullanılan üst veriler şöyle belirtilebilir: Başlık, ilişkili olduğu fon/dosya, tanımlama hiyerarşisi, sağlandığı fon, tarih, üretildiği yer, nicel olarak içerik, malzemenin dili, kapsam, araştırma koşulları, araştırma araçları, oluşturan, idari tarih, diğer bilgiler, kontrol numarası, yer numarası. Bu tanımlama üst verilerinin kullanılmadığı bir kayıta ise kapsam ve idari tarihin belirtilmediği görülmektedir.

Sonuç

Efemera, kitap ya da arşiv malzemesi gibi diğer bilgi taşıyıcılardan farklı olarak kütüphaneci ya da arşivcinin bizzat sahaya çıkararak derleyebildiği malzemelerdendir. Bu durum aktivist arşivci/kütüphaneci kavramını da gündeme getirmektedir. Aktivist arşivci ve kütüphanecilerin tanımladığı efemeranın diğer bilgi taşıyıcılarından farklı üst verilerle tanımlanıp tanımlanamayacağı araştırmanın sorusunu oluşturmuştur. Araştırma sonucunda efemeranın tanımlanması için diğer bilgi taşıyıcılarından farklı üst verilerin kullanılmadığı, bu tür bir eylemin yeteri kadar gerekli görülmediği anlaşılmıştır.

Efemera tanımlamalarında kurumların bir birliktelik sağlayıp sağlamadığı araştırmanın ana sorularından birini oluşturmaktadır. Bu soruya bir cevap bulabilmek amacıyla ABD ve Kanada'da dermesi bir milyondan fazla olan kütüphaneler örneklem olarak seçilmiştir. Bu örneklemin halk, üniversite, özel konu ve milli kütüphaneler arasından oluşturulması tercih edilmiştir. Seçilen örneklem dâhilinde, kurumların yaptıkları efemera tanımlamalarında yeteri kadar bir birlikteliğin bulunmadığı görülmüştür. Ayrıca, Harvard ve California Üniversiteleri ile Toronto Halk Kütüphanesi ve Kanada Milli Kütüphanesi ve Arşivinin yaptıkları efemera tanımlamalarında her kayıta aynı tanımlama alanlarını kullandığı görülemez.

Örneklem olarak incelenen kütüphanelerden beşinde kurumsal fonksiyonlar sonucunda üretilen ve dosya bağı oluşturulabilecek malzemelerin de efemera olarak tanımlandığı anlaşılmaktadır. California Üniversitesinde efemera olarak tanımlanan belgeler, Latin Amerika'daki siyasi partiler tarafından üretilmiştir. Aynı şekilde, Princeton Üniversitesinde efemera olarak adlandırılan malzemeler incelendiğinde üreteni belli olan ve kurumsal bir fonksiyon sonucunda oluştuğu izlenimi edinilen belgelerin de efemera olarak tanımlandığı görülmektedir. Oakland Halk Kütüphanesinde efemera olarak tanımlanan malzemelerin Kadın Kulüpleri Derneğinin faaliyetleri sonucunda oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu malzemelerin derneğin faaliyetleri ile arasında bir ilişki kurulamadığı için efemera olarak tanımlandığı izlenimi edinilmektedir. Wisconsin Tarih Cemiyeti Kütüphanesinde efemera olarak adlandırılan

malzemelerin bazıları uçak biletleri gibi kurumsal fonksiyonlar sonucunda üretilen belgelerdir. Bu belgelerin üretilmiş olduğu fonksiyonla ilişkisi kurulacak kadar bel- ge elde bulunmadığı veya dosya bütünlüğü oluşturulmadığı için efemera olarak tanımlandığı düşünülmektedir. Getty Araştırma Enstitüsü Kütüphanesinde şahıs arşivine ait olması daha uygun olduğu düşünülen malzemelerin de efemera olarak tanımlandığı görülmektedir.

Efemera, kurumsal fonksiyonlar sonucunda üretilmiş olsa dahi dosya bağı ku- rulamayan malzemeler olarak kabul edilmektedir. ABD ve Kanada'da efemera ola- rak tanımlanan malzemelerin ne kadarının kurumsal fonksiyonlar sonucunda oluş- turulup dosya bağının kurulabileceği yeni bir araştırma konusu olarak değerlendiril- mektedir.

Kaynakça

- AACR2 Compatible Headings. (2007). LOC. 26 Ekim 2016 tarihinde <https://www.loc.gov/catdir/cpsa/AACR2-d.pdf> adresinden erişildi.
- About the Digital Archive of Latin American and Caribbean Ephemera. (2016). Princeton Üniversitesi. 25 Ekim 2016 tarihinde <http://lae.princeton.edu/about> adresinden erişildi.
- Advertising Ephemera Collection. (2016). Baker Library Historical Collections, Harvard Bu- siness School. Harvard Üniversitesi. 22 Ekim 2016 tarihinde <http://oasis.lib.harvard.edu/oasis/deliver/deepLink?collection=oasis&uniqueId=bak00232> adresinden erişildi.
- American Library Directory. (2016). 22 Ekim 2016 tarihinde <http://www.americanlibrarydirectory.com/> adresinden erişildi.
- Baldwin Posters printed ephemera. (2016). Toronto Halk Kütüphanesi. 26 Ekim 2016 tarihinde http://www.torontopubliclibrary.ca/search.jsp?Erp=20&N=38537+38531+38559&Ns=p_pub_date_sort&Nso=0&view=grid adresinden erişildi.
- Burke, P. (2012). Tarih ve toplumsal kuram. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Canadian Cultural Property Export Control List. (2016). 30 Eylül 2016 tarihinde <http://laws-lois.justice.gc.ca/PDF/C.R.C.,c.448.pdf> adresinden erişildi.
- Civil Rights History Project Act. (2006). 30 Eylül 2016 tarihinde <https://www.congress.gov/bill/109th-congress/house-bill/5829/text?q=%7B%22search%22%3A%5B%22ephemera%22%5D%7D&resultIndex=2> adresinden erişildi.
- Copeland, A. vd. (2006). Cataloging and digitizing ephemera: one teams experience with Pennsylvania German Broadsides and Fraktur. Library Resources & Technical Servi- ces. 50 (3), 186-198.
- Digital Archive of Latin American and Caribbean Ephemera. (2016). Princeton Üniversitesi.

- 25 Ekim 2016 tarihinde http://lae.princeton.edu/catalog?search_field=all_fields&sort=date_modified+desc adresinden erişildi.
- Digital collections. (2016). Kongre Kütüphanesi (Library of Congress - [LOC]). 7 Kasım 2016 tarihinde <https://www.loc.gov/collections/?fa=subject%3Aephemera> adresinden erişildi.
- Guide to the Colored Women's Clubs Associations Collection. (2016). Online Archive of California. 25 Ekim 2016 tarihinde <http://www.oac.cdlib.org/findaid/ark:/13030/c8tt4rrq/dsc/#c01-1.3.13.5> adresinden erişildi.
- Image search. (2016). Kanada Milli Kütüphanesi ve Arşivi. 7 Kasım 2016 tarihinde <http://www.collectionscanada.gc.ca/lac-bac/search/images> adresinden erişildi.
- Latin American Political Campaign Ephemera Collection. (2016). California Üniversitesi. 23 Ekim 2016 tarihinde <http://library.ucsd.edu/dc/collection/bb4506543z> adresinden erişildi.
- Latin American Political Campaign Ephemera Collection political posters. (2016). California Üniversitesi. 23 Ekim 2016 tarihinde <http://library.ucsd.edu/dc/object/bb0717941z> adresinden erişildi.
- Library overview. (2016). Getty Araştırma Enstitüsü. 26 Ekim 2016 tarihinde <http://www.getty.edu/research/library/overview.html> adresinden erişildi.
- Moses, R. P. (2005). A glossary of archival and records terminology. Chicago: The Society of American Archivists.
- Oakland Public Library Digital Collections. (2016). Oakland Halk Kütüphanesi. 25 Ekim 2016 tarihinde <https://oakland.access.preservica.com/file/sdb%3AdigitalFile%7C6fb49-dadf-4b54-a82d-1d639084f346/> adresinden erişildi.
- Shepherd, E. (2009). Archives and archivists in 20th century of england. Surrey: Routledge.
- Somer, N. ve Keskin, İ. (2012). Bir bilgi kaynağı olarak efemera ve türleri. Bilgi Dünyası. 13(2), 437-456.
- Spanish Civil War Communist Ephemera. (2016). 23 Ekim 2016 tarihinde <http://library.ucsd.edu/dc/collection/bb9318877w> adresinden erişildi.
- Spanish Civil War Communist Ephemera registration card. (2016). California Üniversitesi. 23 Ekim 2016 tarihinde <http://library.ucsd.edu/dc/object/bb1878108d> adresinden erişildi.
- Visual information access. (2016). Harvard Üniversitesi. 22 Ekim 2016 tarihinde <http://via.lib.harvard.edu/via/deliver/deepLinkResults?kw1=trade%20cards&index1=Anywhere&repositoryLimit=Baker%20Library,%20Harvard%20Business%20School> adresinden erişildi.
- Who is cataloging in RDA. (2016). American Library Association vd. 26 Ekim 2016 tarihinde http://www.rdatoolkit.org/RDA_institutions adresinden erişildi.

Wilson, T. L. ve Dowell, E. (2003). Today's ephemera, tomorrow's historical documentation.

Journal of Library Administration, 39 (2-3), 43-60.

Wisconsin Tarih Cemiyeti. (2016). 26 Ekim 2016 tarihinde <http://www.wisconsinhistory.org/> adresinden erişildi.

25 Kasım 2015 tarihinde İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi öğretim üyesi Prof.

Dr. İshak Keskin ile yapılan görüşme.